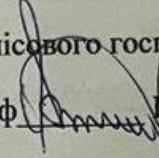

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
АГРОБІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Спеціальність 205 «Лісове господарство»

Допускається до захисту

Зав. кафедри лісового господарства

доктор пед. наук, проф. В.М.Хрик

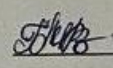
« 04 » листопада 2024 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**Проведення рубок формування та оздоровлення
лісів у філії "Богуславське лісове господарство"
ДП "Ліси України" та їх вплив на продуктивність
деревостану**

Виконала Голінська Марія Володимирівна

прізвище, ім'я, по батькові,

підпис

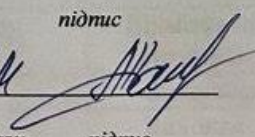
Керівник доцент Левандовська С.М.

вчене звання, прізвище, ініціали

підпис

Рецензент

професор Карпук І.М.
вчене звання, прізвище, ініціали

підпис

Я, Голінська М.В. (ПІБ здобувача), засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Біла Церква – 2024

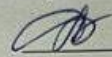
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет Агробіотехнологічний

Спеціальність 205 Лісове господарство

Затверджую

Гарант ОП «Лісове господарство»

 Левандовська С.М.

«29» листопада 2023 р.

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу здобувача
Голінської Марії Володимирівни

Проведення рубок формування та оздоровлення лісів у філії "Богуславське лісове господарство" ДП "Ліси України" та їх вплив на продуктивність деревостану

Затверджено наказом ректора № 48/3 від 04.04.24р.

Термін здачі студентом готової кваліфікаційної роботи в деканат: до «4» листопада 2024р.

Перелік питань, що розробляються в роботі: узагальнити вітчизняний та іноземний досвід щодо проведення рубок формування і оздоровлення лісів;

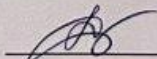
- опрацювати методичні підходи до дослідження проведення рубок формування і оздоровлення лісів та їх вплив на продуктивність деревостану;

- дослідити вплив проведення рубок формування на продуктивність деревостану у філії "Богуславське лісове господарство" ДП "Ліси України".

Календарний план виконання роботи

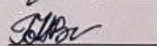
Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	Грудень 2023	Виконано
Методична частина	Січень-лютий 2024	Виконано
Дослідницька частина	Березень-серпень 2024	Виконано
Оформлення роботи	Вересень-жовтень 2024	Виконано
Перевірка на плагіат	Листопад 2024	Виконано
Попередній розгляд на кафедрі	Листопад 2024	Виконано
Подання на рецензування	Листопад 2024	Виконано

Керівник кваліфікаційної роботи

доцент Левандовська С.М.

Здобувач

Голінська М.

Дата отримання завдання «29» листопада 2023р.

АНОТАЦІЯ

Голінська М.В. Проведення рубок формування та оздоровлення лісів у філії "Богуславське лісове господарство" ДП "Ліси України" та їх вплив на продуктивність деревостану

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню продуктивність деревостану після рубок формування та оздоровлення лісу у філії «Богуславське лісове господарство» ДП «Ліси України».

У результаті дослідження:

- проаналізовано поточний стан розвитку лісового господарства в Україні;
- з'ясовано значення рубок формування та оздоровлення лісу для регулювання структури, вікового складу та санітарного стану насаджень;
- розглянуто породний склад лісового фонду філії «Богуславське лісове господарство» і динаміку їх розвитку;
- описано дослідні ділянки і види рубок, що проводилися на них;
- досліджено вплив проведення рубок на продуктивність деревостану у філії «Богуславське лісове господарство» ДП «Ліси України».
- запропонувано варіанти проведення рубок щодо збереження підросту цінних порід;
- оцінено економічну ефективність проведених рубок догляду.

Кваліфікаційна робота викладена на 67 сторінках комп'ютерного тексту, з них 54 – основного тексту, складається з 4-ох розділів, висновків, списку використаної літератури із 40 джерела, ілюстрована 14 таблицями і 6 рисунками.

Ключові слова: рубки формування та оздоровлення лісів, продуктивність, деревостан, економічна ефективність.

ABSTRACT

Golinska M. Conducting formation and rehabilitation fellings in the "Bohuslav Forestry" branch of the State Enterprise "Forests of Ukraine" and their impact on the productivity of the forest stand

The qualification work is devoted to the study of the productivity of the forest stand after the formation and rehabilitation fellings in the branch of the "Bohuslav Forestry" of the State Enterprise "Forests of Ukraine".

As a result of the study:

- the current state of development of forestry in Ukraine was analyzed;
- the significance of the formation and rehabilitation fellings for regulating the structure, age composition and sanitary condition of stands was clarified;
- the species composition of the forest fund of the branch of the "Bohuslav Forestry" and the dynamics of their development were considered;
- the experimental plots and types of fellings carried out on them were described;
- the impact of felling on the productivity of the forest stand in the branch of the "Bohuslav Forestry" of the State Enterprise "Forests of Ukraine" was investigated.
- felling options were proposed to preserve the undergrowth of valuable species;
- the economic efficiency of the maintenance fellings was assessed.

The qualification work is presented on 67 pages of computer text, of which 54 are the main text, consists of 4 sections, conclusions, a list of used literature from 40 sources, illustrated with 14 tables and 6 figures.

Keywords: felling, formation and rehabilitation of forests, productivity, stand, economic efficiency.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ ВВЕДЕННЯ ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНІ.....	8
1.1. Сучасний стан і перспективи розвитку лісів України.....	8
1.2. Лісівничий досвід щодо особливостей проведення рубок формування і оздоровлення лісів в різних природних зонах України.	13
РОЗДІЛ 2. УМОВИ ПРОВОДЕННЯ ДОСЛІДЖЕНЬ. ПРОГРАМА І МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	27
2.1. Коротка характеристика природно-кліматичних умов ДП „Богуславське лісове господарство”.....	27
2.2. Програма і методика дослідження	32
РОЗДІЛ 3. РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	35
3.1. Характеристика експериментального матеріалу.....	35
3.2. Вибір і обґрунтування технології рубок формування та оздоровлення лісу.....	40
3.3. Розрахунок рубок формування та оздоровлення лісу.....	46
3.4. Заходи щодо збереження підросту цінних порід.....	52
РОЗДІЛ 4. ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ РУБОК ДОГЛЯДУ.....	54
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ	64

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоус А.М., Кашпор С.М. Лісотакційний довідник. Київ: Видавничий дім «Вініченко», 2021. 424 с.
2. Гладун Г.Б., Малюга В.М. Оптимізація насаджень лісомеліоративного комплексу Лівобережного Лісостепу. *Лісівництво і агролісомеліорація*. Х.: РВП Оригінал, 2000. Вип. 98. С.125-130
3. Глебов М.М. Методичні питання формування оптимальної лісистості у сучасних умовах. *Лісівництво і агролісомеліорація*. Харків: УкрНДІЛГА, 2008. Вип. 112. С. 3-9.
4. Гордієнко М.І., Гойчук А.Ф., Макачук І.Я., Гордієнко Н.М. Формування високопродуктивних насаджень сосни звичайної Овруцько-Словечанського кряжа. К.: ІАЕ УААН, 2003. 194 с.
5. Дубина М.В., Зінкевич О.В. Теоретичні аспекти функціонування та розвитку лісового господарства в Україні. *Бізнес Інформ*. 2020. Вип. 2. С. 187-192.
6. Кичилук О.В., Гетьманчук А.І., Войтюк В.П., Андреева В.В., Шевчук М.Й. Регулювання продуктивності лісів: методичні рекомендації до практичних та розрахункової робіт. Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2018. 48 с.
7. Козка О. Інвентаризація лісів по-німецьки / Національна інвентаризація лісів. URL: <https://nfi.org.ua/uk/novini/inventarizaciya-lisiv-po-nimecki>.
8. Ксьондз С.В. Обґрунтування напрямів підвищення ефективності економічної діяльності лісових господарств. *Агросвіт*. 2019. Вип. 20. С. 64-70.
9. Кутова О. В. Сучасні підходи до організації ефективної збутової діяльності підприємства. *Управління розвитком*. 2013. С. 24-32.
10. Лавриненко Д.Д. Наукові основи підвищення продуктивності лісів Полісся. Київ: УАСГН, 2000. 195 с.

11. Лісовий кодекс України. Офіц. джерело: сайт ВР України. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>
12. Лісовпорядкування. Методичні вказівки / В.В. Назаренко, С.І. Костяшкін, С.М. Бугайов. 2016. 82 с.
13. Макаренко М.В. Формування механізму управління ефективним функціонуванням підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. №1.
14. Матеріали безперервного лісовпорядкування земель лісового фонду ДП «Богуславський лісгосп» Київської області за 2022 рік. Ірпінь 2022. 351 с.
15. Маурер В.М., Бровко Ф.М., Пінчук А.П., Кичилюк О.В. Підвищення продуктивності лісів лісокультурними методами: навч. посіб. К.: НУБіП України, 2010. 124 с.
16. Мішеніна Г.А. Еколого-економічні засади розвитку підприємництва в лісоресурсній сфері: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.06 «Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища». Суми, 2010. 20 с.
17. Назаренко В.В., Костяшкін С.І., Бугайов С.М. Лісовпорядкування. Методичні вказівки. Вид-во ХНАУ. 2016. 80 с.
18. Настанови з ведення господарства в Нижньодніпровських лісах. Ткач В. П., Мєшкова В. Л., Усцький І. М., Лось С. А., та ін. Х.: УкрНДІЛГА, 2008. 64 с.
19. Настанови з рубок догляду у хвойних лісах Полісся України. Бузун В. О., Ткач В. П., Тарнопільська О. М., Михалків В. М. Х.: УкрНДІЛГА, 2007. 10 с.
20. Ониськів М.І., Кичилюк О.В. Результати досліджень різних способів комбінованого лісовідновлення. *Аграрна наука і освіта*. К.: В-во УАННП «Фенікс», 2003. №1. С. 76-80.
21. Особливості проведення рубок формування і оздоровлення лісів (методичні рекомендації) / В.П. Ткач, В.Ф. Романовський, Г.Т. Криницький, І.Б. Шинкаренко, та ін.. Харків: УкрНДІЛГА, 2023. 60 с.

22. Площі пробні лісовпорядні. Метод закладання: СОУ 02.02-37-476:2006. [Чинний від 2007-05-01]. Київ: Мінагрополітики України, 2006. 32 с.

23. Попков, М. Лісова політика України. Умови реалізації та пріоритети. Лісовий і мисливський журнал. Вип. 3. 2012. С. 22.

24. Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок, затверджений Постановою КМУ від 16 травня 2007 р. № 733

25. Правила поліпшення якісного складу лісів, затверджено Постановою КМУ від 12 травня 2007 р. № 724. Офіц. джерело: сайт ВР України. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/724-2007-п>

26. Правила рубок головного користування, затверджені Наказом Державного комітету лісового господарства України від 23 грудня 2009 р. № 364 [Електронний ресурс]. Офіц. джерело: сайт ВР України. Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0085-10>

27. Проект організації і розвитку лісового господарства ДП «Богуславське лісове господарство». Ірпінь, 2019. 179 с.

28. Рекомендації щодо проведення комплексних рубок у рівнинних лісах та лісах Гірського Криму / Ткач В. П., Романовський В. Ф., Криницький Г. Т., Лук'янець В. А., та ін. Х.: УкрНДІЛГА, 2017. 14 с.

29. Самоплавський В.І., Торосов А.С. Удосконалення системи управління лісами при переході до ринкової економіки. *Лісовий журнал*. 1993. Вип. 3. С. 3-6.

30. Селінний М.М., Корма О.М. Лісове господарство України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Modern Economics*. 2019. Вип. 17. С. 211-217.

31. Синякевич І.М. Лісове господарство України в ХХІ ст.: сценарії розвитку. *Економіка України*. 2007. № 9. С. 72-82

32. Стадник А.П. Ландшафтно-екологічна оптимізація систем захисних лісових насаджень України: Автореф. дис... д-ра с.-г. наук: 03.00.16 / Інститут агроекології УААН . К., 2008. 47 с. 34.

33. Страхов В. Від національних лісів до глобального лісового господарства. Лісове господарство, 1997. Вип. 4. С. 9-1
34. Ткач В.П. Ліси і лісівництво в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку. *Український географічний журнал*. 2012. Вип. 2. С. 49-55.
35. Ткач В.П., Шинкаренко І.Б., Тарнопільська О.М., Сірик А.А. Вдосконалені рекомендації з рубок догляду в культурах сосни на Нижньодніпровських пісках. Х.: УкрНДІЛГА, 2010. 8 с.
36. Гірс О.А., Новак Б.І., Кашпор С.М. Лісовпорядкування: Підручник. К.: «Арістей», 2004. 384 с.
37. Фурдичко О., Дребот О. Лісовий сектор економіки України: проблеми і перспективи розвитку. *Економіка України*. 2012. Вип. 3. С. 70–80.
38. Фурдичко О.І. Лісове господарство України: перспектив, критерії та індикатори екологічно сталого ведення і управління. *Регіональна економіка*. 2003. Вип. 2. С. 21-35.
39. Цурик Є.І. Таксаційні оцінка і будова насаджень: Навчальний посібник. Львів: УкрДЛТУ, 2001. 362 с.
40. Швиденко А.Й., Остапенко Б.Ф. Лісознавство: підручн. для вузів Чернівці: Зелена Буковина, 2